Sırr'ul Esrar

Abdulkadir Geylani

---

insan, iki yönden müteala edilir: Cismani. ruhanî..

Cismani, yani dış görünüşteki maddi hali demektir.

- Bu bapta herkes eşittir. Ve umumi bir hüküm alır. Ruhani duruma bu kalıbın ötesinde saklı duruma - gelince orada özel bir hal başlar. Umumi hükümde mütalaa edilen insan; bazı derecelerle asli vatanına dönebilir. O dereceleri almak için, dinimizin zahirdeki emirlerini birer sebep olarak ele alır ve ilerler.. Ve sırası ile, manevi yola; marifet alemine geçer. Hele marifet çok yücedir. Peygamber S.A. efendimiz onu överken ,şöyle buyurur;

- «Herşeyi özünde toplayan bir hikmet var ki, o hak marifetidir.»

Kulun bunlara erebilmesi için; görsünler, işitsinler diye, iş tutmaması gerekir.

Yapılacak işler için dereceleri üç bölüme ayıracağız. ki bunlara cennet tabir edilir:

BÎR: Mülk alemindeki cennet.. buna MEVA denir.

ÎKÎ: Meleküt alemindeki cennet.. buna NAÎM cenneti tabir edilir.

ÜÇ : Ceberut alemindeki cennet.. buna da FÎRDEVS cenneti denir.

Bu anlatılanlar, cismani, - bu maddi varlığın tadacağı nimetlerdir; ki bunlara ancak, üç çeşit ilmi benlikte toplamakla erilir: Şeriat, tarikat, marifet...

Yeri gelmişken yukanya yansı beyan edilen Hadis-i Şerifin tümünü zikredelim.

- «Bütün hayırları, hikmeti derleyen şey: Hakka karşı irfan sahibi olmak ve onunla amil olup, sonra, batılın da ne olduğunu bilmek ve terktir.»

Sırası geîmişken Peygamber S.A. efendimizin yaptığı bir duayı da anlatalım:

- «Allahım, bize hakkı göster ve ona uymayı nasip et; batılı bildir ve ondan kaçmayı kolay eyle.»
Keza, Peygamber S.A. efendimizin bu hususta bir Hadis-i Şerifini yine zikredelim:

- «Herkim nefsini bilir, onun uygunsuz arzularma muhalif kalırsa, gerçekten Rabbını bilmiş ve ona uymuş olur.»

Buraya kadar anlatılan şeyler, umuma şamil olan işlerdir. Bir de üstün istidada sahip insanların hali var ki, onları da aşağıda anlatacağız... Bunlara, HAS ÎNSAN tabirim kullanıyoruz.
Bu insanın vusulü, Hakka tam yakınlıktır. Oluşu sebebine gelince tek şeyle olur, o da hakikat ilmi; ki buna, lahütî olan yakınlık aleminde: TEVHÎD tabir edilir. Bu hal adet olduğu üzere dünya hayatında olur. Bu hale ermek için, uykuda olmakla, ayıklık arasında bir fark yoktur. Belki de esas uykuya dalınca, kalb bir aralık fırsat bulur ve asıl vatana gider. Bu gidiş külli de olur, cüz'i de... Nasıl ki Allah-ü Taala bir ayette şöyle ferman eyler:

- «Allah-ü Taala, nefisleri ölüm zamanı gelince öldürür. Bazılarım da uykularmda... Hakkında ölüm hükmü olanı tutar. Kalanları, muayyen bir zaman için geri salar.» (Zümer, 42)

Buna işaret olarak Peygamber S.A. efendi-mizin bir Hadis-i Şerifini zikredelim:

- «Alimin uykusu, cahilin ettiği ibadetten hayırlıdır.»

Burada kasdedilen alim, tevhid nuru ile içini nur eden; sonra da, harfsiz, sessiz, sır dili ile TEVHÎD ESMASINA devam eden zattır. Asıl insan budur. Bunu anlatan birkaç tane hadis-i kudsî zikredelim.

- «insan, sırrımdır; ben de onun...»
- «Batın ilmi sırlanmdan bir sırdır; onu, kullarımın kalbine koyarım, benden gayrı o hali bilen olmaz.»
- «Kulumun zannına göreyim. Beni aradığı an, onunlayım. îçinden anarsa, zatımda anarım. Bir topluluk içinde anarsa, daha hayırlı bir cemaat içinde anarım...»

Bu anlatılanlardan arzu edilen tek şeydir. O da: însan varlığında cüz'î bir yer işgal eden, TEFEKKÜR İLMÎ... en önemlisi bu...

Bu tefekküre dair Peygamber S.A. efendimizin buyurduğu birkaç Hadis-i Şerifi anlatalım:

- «Bir anlık Tefekkür, bir yıllık ibadetten hayılrıdır.»
- «Bir anlık Tefekkür, yetmiş yıl ibadetten hayırlıdır.»
- «Bir anlık tefekkür, bin yıl ibadetten hayırlıdır.»

Her işte basarı, Hakkın zatında saklıdır.
Tefekküre dair zikri geçen Hadis-i Şerifler, biraz tefsir ister. Çünkü aynı mevzu üç şekilde anlatılıyor.
Herkim, bazı hikmet taşıyan işleri düşünür. onun bir parçasından birçok parçalar olduğunu. onlardan dahi nice şeyler husule geldiğim düşünürse. ki buna tefekkür denir, yaptığı bu tefekkür bir yıllık ibadete bedel olur. Herkim, yaptığı ibadeti

düşünür ve onların hikmetine karşı irfan duygusu taşırsa, bu tefek-kürü yetmiş yıllık ibadete bedel olur.
Herkim, ilahî marifeti düşünür; Allah-ü tealaya karşı tam irfan duygusuna sahip olmayı dilerse, bunun yaptığı tefekkür de bin yıllık ibadete bedel olur. Asıl irfan ilmi budur, îrfan ilmi demekle TEVHÎD halini kasd ediyorum. Arif kişi iştiyakım duyduğu zata. mahbubuna bununla erer. Bu halin neticesi ise, ruhanî bir halle; tam yakınlık alemine uçup gitmek olur..

Abidler, cennete yürür giderler.. Arifler ise. yakınlık alemine uçar giderler.

Aşıkların kalbine has gözleri var; Onlar görür, bakamaz başka nazırlar. Kanatları bir başka, ne hacet damara; Uçarlar, meleküta, alemlerin Rabbına. Bu uçuş, irfan sahibinin iç aleminde olur. Bu hale erene hakikî insan, adı verilir. Allah'ın sevgilisi, mahremi, gelini tabir edilir.
Bayezid-i Bistami Hz. şöyle buyurur:

- irfan sahipleri, Allah'ü Taala'nın gelinleridir.

Diğer rivayette ise, şöyle anlatılır:

- Evliya zümresi. Allah'ın gelinleridir. Gelinleri ise, ancak sahipleri bilir. îrfan sahibi olan veli kullar, bu görünen kalıp perdesine bürünmüştür.
Allah-ü Taala bir kudsî hadiste şöyle buyuruyor:

-«Velîlerim, kubbelerim altındadır. Benden gayrı onları tanıyan olmaz.»

insanlar, duvaklı süslü geline bakarken ne görebilir ki?.. Ancak, dıştaki süsünden başka..

Yahya b. Maaz-ı Razı Der ki:

-Velî yeryüzünde, Allah-ü Taala'nın reyhanıdır, onları siddık zümresi koklayabilir. O kokuyu alır, Rablanna iştiyak duyarlar. Değişik huylanna göre, ibadetleri artar. Bu da varlıklanndan soyundukları fena haline göredir.

Hakkın zati varlığma yakınlık, maddî varlıktan Soyunup, fena alemine geçiş kadardır. Fena hali nekadar artarsa. Hakka yakınlık o kadar artar.

Asıl velî, halinde tam yokluğa varan ve Hakkın varlığını müşahedeye dalandır. Onun nefsinde, bir seçme kudreti yoktur. Ve onun benliğinde Hakla beraber ikinci bir varlık, karar kılamaz.

O, birçok kerametle teyid edilmiş olmasına rağmen, hepsinden beridir. Hiç biri ile ilgisi yoktur.

Orada' hiçbir halin ifşası görülmez. Çünkü RÜBUBÎYET sırrının ifşası küfürdür.

MÎRSAD adlı eserde şöyle denir:

- Keramet sahiplerinin hepsi, hallerinden perdelidir. Keramet gösteren için; keramet hayız hali sayılır. Böyle olmakla bearber bir velînin en az bin makamı vardır; ilki kerametler kapısıdır. Ondan geçen öbürlerine nail olur. Aksi halde hiç birine...

İnsanın Esfel-i Safiline Reddi

Allah-ü Taala; lahüt aleminde kudsî ruhu, tam kıvamında yarattıktan sonra, onu aşağılara göndermeyi diledi ve gönderdi. Bundan kasdi;

güçlü padişahın katındaki doğruluk otağında, yakınlık bulmak ve ünsiyetin

artmasıydı. Ki ora-sı, evliya ve enbiyanın makamıdır.
Allah-ü Taala o kudsi ruhu önce,, ceberut alemine gönderdi. Beraberinde TEVHÎD tohumu bulunuyordu. Uğradığı alemde onun benliğine nuraniyet hali emanet edildi. Ve orada bir kisve giydi.
Oradan mülk alemine geçti. Orada kendi benliğine has Hakkın yarattığı kisveyi giydi. O kisvenin giydirilmesindeki murad; bu mülk aleminin yanmamasını temindi... işte bu yoğun ceseddir.
Bu kudsi ruha, giydiği ceberut kisvesi dolayisiyle, sultanî ruh, tabir edilir. Meleküt aleminden aldığı kisve icabı, ona seyranî ve revani ruh, tabir edilir. Mülk alemine nisbeti ile ona cisma-ni ruh, tabir edilir.
Bu esfel aleme gelmeden maksud, kalb ve kalıp vasıtası ile, yakınlık ve derece kazanmaktır. Bu aleme gelecek, kalb arzına TEVHiD tohumunu ekecek ve orada TEVHÎD ağacım bitirecek... "O ağacın aslı olduğu yerde durur" ve dalları sürür boşluğunu doldurur. Ve orada Allah nzası için, TEVHÎD meyveleri .verir.
Ve sonra, kalb arzına, şeriat tohumu ekti. Orada şeriat ağacım büyütmeyi istedi. Ve derecelere ait meyvelerin hasıl elmasım istiyordu.
Allah-ü Taala ruhlara cesetlere gitmeyi emredince, her birine has yer ayrıldı. Cismanî ruhun yeri etle kan arası oldu. Kudsi ruhun yeri sırda yapıldı. Bu iki ruhtan, her birinin ayrı ayn yerleri ve bu vücud ülkesinde metal, kan ve ticareti vardır. O ticaretler bol ve bereketlidir.
Allah-ü Taala onları anlatırken şöyle buyurdu:
- "Gizli ve aşikare bol ve bereketli kar ümit ederler.." (Fatır, 29)
Her insana layık olan odur ki, bu vücud aleminde yapacağı işi bile.. anlaya.. Çünkü bu alemde, boynuna hangi hüküm asılmış ise, o hasıl olmaktadır. Ama bir Ayet-i Kerimede zikredilen, o hırs ve dünya düşkünü insan için şöyle buyrulur:
- "Kabirlerin açılacağı, ve sinelerde olanların aynlıp ortaya atılacağı zamanı düşünmez mi?" (Adiyat, 9-10)
- "Biz, insanların yapacağı işin özetini boynuna taktık" (îsra, 13)

Zahirdeki ilimler, sayı olarak on iki bölüme ayrılır. Keza batın ilmi de on ikiye bölünmüştür. Bunlar; avam ve has kullar arasında, herkesin kabiliyetine göre taksim edilmiştir.

Biz. burada ilimleri dört bölüme ayınp anlatmaya çalışacağız.

BÎRÎNCÎSİ: Şeriatın; zahirdeki emri. yasağı ve koymuş olduğu diğer hükümler.

ÎKÎNCÎSÎ: O ahkamın iç hükümleri ki, ona batın ilmi ve tarikat ilmi, ismini verdim.

ÜÇÜNCÜSÜ: Batının bizzat kendisi.. buna marifet ilmi ismini veriyorum.

DÖRDÜNCÜSÜ : Batından daha batın. Buna da hakikat ilmi, adım veriyorum.

Bu saydıklanmızı tümden öğrenmen, bilmek ve onlara varan yolları bulmak lazımdır.

Peygamber S.A. efendimizin bir Hadis-i Şerifi vardır; onu da yeri gelmişken zikredelim:

- "Şeriat bir ağaçtır. Tarikat onun dalları. marifet yaprakları, hakikat ise meyvesidir. Kur-ana gelince, gerek tevil, gerekse tefsir bakımından hepsini camidir."

Mecma adlı eserin sahibi der ki:

- Tefsir avam için, tevil ise, havas kullara hastır. Çünkü havas kullar, manevi ilimde rasihdir. Rasih burada ilim cihetinden sebatlı, kararlı, hüküm çıkarmaya yetki sahibi kimseler, manasına gelmektedir. Onlar, tıpkı hurma ağacı gibidir. Kökü yer.le sabit; dallarına gelince, semaya doğru baş sdimıştır.

Burada anlatılan rüsuh, kalbin özüne kalbe yerleşir.

Ayetteki VERASİHUNE cümlesi, İLLALLAH kelimesine atf olunmaktadır. Bu, bir kavle göre

tefsir edilmiştir.

Tefsir-i Kebir sahibi, bu ayetin tefsirinde der ki:
- Eğer bu ayetteki kapı açılaydı, batın aleminin kapılan tümden açılırdı.

Sonra kulun haline gelince, o emir veya yasakları yerine getirmeye memurdur, ileride anlatacağımız dört daire içinde nefse muhalif hareketle mükelleftir. Şeriat dairesinde nefis, muhalefet için vesvese verir. Tarikat dairesinde ise, uyma emrim verir. Velayet ve nübüvvet davalarım karıştırır. Müridi, yersiz iddia peşinde koşmayı sevk eyler. Marifet dairesinde ise, daha başka şeyleri emreder. Rübübiyet davasına yeltenir. Gizli sirke düşer. Bir Ayet-i Kerimede Allah-ü Taala şöyle buyurur:

- "Boş arzularını ilah tutanı gördün mü?."(Türkan, 43)

Hakikat dairesine gelince, orası başkadır. Oraya nefsin, şeytanın yolu uğramaz. Hatta melekler de giremez. Allah'tan gayn herşey orada yanar. Cibril, bu hali peygamber S.A. efendimize anlatırken:

- Bir karınca adımı ileri geçsem, yananm. Dedi. Kul bu halinde nefis ve şeytan hasmından azad olur, ihlasa bürünür. Allah-ü Taala şeytanın sözünü hikaye ederek, şöyle buyurdu:

- "îzzetine yemin olsun ki, ihlas sahibi kulların hariç, hepsini azdıracağım." (Şad, 82)

Kul, ihlas sahibi olmayınca hakikata eremez. Çünkü beşeri sıfatlar, ancak zatî tecelli ile sona erer. Cehaletin ortadan kalkması, Allah-ü Taalanm zatına karşı

irfan sahibi olmakla olur. Bu da tahsille elde edilmez. Allah-ü Taala vasıtasız öğretir. Tıpkı Hızır .nebiye olduğu gibi.. Kendi kalından ilim verir; o da verdiği o duygu ile arif olur ve ihsanla da ibadet eder.
Bu aleme eren, kudsî ruhları müşahede eder. Peygamberi - Muhammed'i - S.A. görür. Onunla olup . bitenleri baştan sona konuşur. Diğer peygamberler de ona sonsuz vuslatla müjde verirler. Allah-ü Taala onları anlatırken şöyle buyurdu:

- "Onların arkadaşlığı ne iyi oldu." (Nisa.)

bu ilmi benliğinde bulamayan kimse, milyon ciltlik kitap okusa; yine de alim olamaz. Zahirdeki ilimlerle elde edilen mükafat, ancak. cennete götürebilir. Orada ancak ilahi sıfatların nuru tecelli eder.
Alim, zahiri bilgi ile kudsî hareme giremez; yakınlık alemine de eremez. Çünkü, o bir uçuş alemindedir. Uçmak için iki kanada ihtiyaç vardır. Kul odur ki, zahir ve batın bilgisi ile çalışır ve anlattığımız aleme kavuşur. Allah-ü Teal, kudsî bir hadiste şöyle buyuruyor:

- "Kulum, haremime dahil olmak dilersen; mülke, meleküta, ceberüta bakma."

Çünkü; mülk alimin şeytanı, meleküt arifin şeytanı, ceberut ise, gerçeğe vakıf olanın şeytanıdır. Her kim onların biriyle razı olsa, dergahtan tard olunmuştur; Allah'ın katında böyledir. Demek istiyorum ki; zat-ı ilahî'ye yakınlık hakkını kaybetmiştir. Dereceleri durur. Halbuki, onlar, yakınlık istiyordu; o aleme bu halleri ile eremezler. Çünkü esas arzu edilecek şeyi istemediler. Onların tek kanadı vardır.

Hak yakınlığına erenler için öyle nimetler vardır ki, onlan hiçbir göz görmedi, kulak işitmedi, beşer kalbi adlarım duymadı. Ki, o yakınlık cennetidir. Orada huri,

köşk olmaz..

însana layık olan odur ki kadrini bile. Hakkı olmayan şeyi nefsi için iddia etmeye.

Hz. Ali der ki:

- "Kadrini bilen, haddim aşmayan diline sahip olan, ömrünü boşa sarfetmeyen kimseye Allah rahmet eylesin."

ilim sahibine gereken manalar çocuğu TIFL-I MAANİ - adı verilen, insanlığın hakikatim anlaya... TEVHÎD esroasına devamla, onu terbiye ede... Cismanî alemden geçip, ruhanî ale'me ere... Orası sır alemidir. Allah-ü Taalanın zatından gayrı orada yoktur. Orada bir başka diyar da yoktur. Orası sonsuz, bir sahradır. Manalar çocuğu - TIFL-I MAANÎ - orada uçar. Acaip ve garip şeyler görür. Ama, onlardan haber vermek mümkün olmaz. Orası kendi varlık-larından fena bulan, tevhid ehlinin makamıdır. Vahdet gözü ile bu böyledir. Allah-ü Taalanın cemalini görmekle, kendine has fani vücudu kalmaz. Güneşten gözü kamaşan da kendini göremez. Allah-ü Taalanın cemal tecelh'si önünde, nefsin nesi kalabilir ki?.. hiç... îsa Peygamber a.s. der ki:

- "insan, meleküt alemine geçmesi için, iki defa doğması lazım; ki kuşlar da iki defa doğar."

Bu kelamdan murad; ruhanî olan, mana aleminin doğmasıdır. O insanın, gerçek kabiliyetinden gelir. O da insanın simdir. Onun varlığı ve ilgileri şeriat ve hakikat ilminin birieşmesinden doğar. Çünkü yavru iki suyun bir araya gelme-sinden hasıl olur. Allah-ü Taala bunu anlatmak için şu ayetin! inzal eyledi:

- "Biz insanı karışık sudan halk ettik; onu tecrübe ederiz." (însan, 2)

Bu mana hasıl olduktan sonra, halk denizinden geçip, emir derinliğine inmek kolay olur. Alemlerin tümü, ruh alemine göre; bir katredir. işte bunlar anlaşıldıktan sonradır ki; ruhanî ve ledünnî ilimlerin feyzi ve nuru, harfsiz, sessiz kainata dağılır.

Kaynak: Sırrül Esrar *Gavsul Azam Abdülkadir Geylani Hz*

Şeriatta ve Tarikatta Hac

Şeriattaki hac şartlarını yerine getirerek, BEYT'i ziyarettir. Şartları tam olduğu takdirde sevabı hasıl olur. Onun şartlanndan biri eksik kalırsa, sevabı batıl olur. Çünkü Allah-ü Taâlâ onun tamamen edâ edilmesini emreder:

« Haccı ve Umreyi Allah için itmam ediniz.» (Bakara, 196)

Haccın şartlarını şöylece sıralayabiliriz: ihrem, Mekke'ye giriş, giriş tavafı, Arafatta duruş, Müzdelifede gecelemek, Mina'de kurban kesmek Harame gelmek, tekrar yedi defa Kâbeyi tavaf etmek, zemzem suyu içmek, İbrahim a.s. makamında iki rikât namaz kılmak.. Bundan sonra, Allah'ın Hac esnasında haram kıldığı şeyler helâl olur. Bu şekilde yapılan haccın mükâfatı, cehennem'den azad olmak, Allah-ü Teala, şöyle buyurdu : « Kim oraya girerse kurtulur.» (Alimran, 97) Sayılan hareketlerden sonra, bir tavaf dâha yapılır. ve vatana dönülür. Allah, bize ve size nasib eylesin...Tarikattaki hacca gelince; onun yol hazırlığı ye yolda lâzım gelecek eşyaları vardır. İlk hazırlık, bir telkin sahibine meyildir. Ve ondan birşeyler aImak.. Sonra manasını, düşünerek dille zikir.. Burada zikirden kasdımız; LA İLAHE İLLALLAH.. cümlesidir. Bundan sonra kalb dirilik hasıl olur. Ve Allah-ü Teala, içten, anılmaya başlanır... Tâ iç âlem safiyetini buluncaya kadar... Bu safiyetten sonra; cemal sıfatının nurlan ile, sır kabesi görünmesi için, sıfat esmasina devam gerekir. Sonra, bu tasfiye işi, İbrahim ve İsmail

peygambere a.s. şu Ayetle emir verildi: « Beytimi ziyaretçiler için teınizleyiniz.» (Hac 26) Zahirdeki kâbenin, ziyarete gelecek kullar için temiz edilmesi, gerekir. Batın kâbesinin de. Hâkkın nazarı için temiz tutulması icab eder. İnsan için bu temizlik ne kadar lâyık ve yapılmarsı ne kadar yerinde olur; diğer temizliğe nisbetle ne kadar iyi... Bundan sonra, kudsi ruhun nuru ile ihrama girmek gelir. Sonra kalb kâbesine girilir, daha sonra ikinci isim olan ALLAH kelmına devamlâ küdüm tavafı yâpılır: Bundan sonra, münacaat yeri olan kalb arafâtınâ gidilir. Orada üçüncü ısım olan HU ile duruş yapılır. Dördüncü isim olan HAK da aynı şekilde devâm edilmesi icab eden isimdir. Daha sonrâ beşinci isim olan HAY, altıncı isim olan KAYYUM arasını birleştirip FÜAD - kalb müzdelifesine gidilir. Bundan sonra iki harem arasında olan SIR Minasına gidilir orada duruş yapılır ve yedinci isim olan KAHHAR okunarak mutmeinne nefis kurban edilir. KAHHAR ismi yokluk kapısını açar ve küfür perdelerini kaldırır. Bu durumu Peygamber S.A. efendimizin şu Hadis-i Şerifi çok iyi anlatır:

« İman ve küfür arşın ötesinde birer makama sahiptirler. Ve bunlar kulla Rabbı arasında perde sayılırlar Biri siyah öbürü de beyazdır.»

Bundan sonra, Küdsi ruhun başi, beşeri sıfatlardân tirâş edilir. Burada sekizinci isim okunur. Sonra; SIR, haremine girilir, burada dokuzuncu isim okunur. Bundan sonra AKİF arsasına gidilir oranın yakınlık, ünsiyet sergisinde itikâfa girilir burada onuncu isme devam edilir. Bundan sonra SAMED sıfatının tecellisi, şekilsiz benzersiz görülür. Daha sonrâ tavaf başlar yedi defa yapılır. Altı teferruat ismi ile, onbirinci isme burada devam edilir. Bundân sonrâ yakınlık ile şarab içilir. Bu şarabı:

« Rabları onlara pak temiz olarak içindi.» (İnsan, 21) Ayet-i Kerimesi bize anlatır. Burada kadeh on ikinci isimdir. Bundan sonra baki yüzden perdeler kalkâr. Onun nuru ile ona nazar kılınır. O âlemin şekli benzeri yoktur « O âlemi, ne bir göz

gördü, ne bir kulak işitti, ne de bir beşer kalbi hatırlâmıştır.» Allah-ü Teala'nın kelâmı harf ve ses vasıtası ile olmaz. Beşer kalbinin inceliğine eremediği zevk, Allah-ü Tealyı görme anındaki zevktir. Ve onun hitabıdır.Bundan sonra, kötü işler iyiliğe döner o hac işi esnasında haram onlarla helal olur: Bu işler, TEVHİD esmasının tekrarı ile olur. Allah-ü Teâla şöyle buyurur:

*« İman edip, yarar iş yapan zümre varya, işte Allah onların kötülüklerini iyiliğe çevirir.» (Fürkan; 70)*Sonra; nefsani hareketlerderi azâd hâsıl olur. Korku hüzüırı kalmaz.

« Ayık olunuz; Allah'ın veli kullarına korku, hüzün yoktur.» (Yunus, 62)Mealindeki Ayet-i Kerime, bu hali ifade eder. Allah, fazli, keremi, cömertliği ile bu halleri cümlemize nasib eylesin. Bundan sonra, son tavaf başlar bütün ilâhi isimlerin tekrarı ile tamamlanır. Ve asli vatana dönüş başlar. O asli vatan, kuds ve ahsen-i tâkvim âlemindedir. Bu iş, YAKİN âlemi ile ilgili, on lkinci ismin tekrarı ile olur. Bu teviller dilin ve aklın döndüğü miktardır: Bundan öte işlerden haber vermek mümkün olmaz. Çünkü havsalâ, zihin ve anlayış ötesini idrâk edemez. Bu hikmete işaret olarak Peygamber S.A. efendimiz şöyle buyurur:
« Öyle ilimler vardır ki, onlar gizli hazine gibi dururlar; ilahi ilimlere vakıf olanlardan gayrısı bilemez.»

O ilimden bahsedildiği zaman, izzet sahibi kimseler inkar etmezler. İrfan sahibi, derinden alır ilim sahibi yüzden... İrfan sahibinin bilgisi; Allah-ü Tealâ'nın sırrıdır onun bildiğini ondan gayrısı bilmez. Bir Ayet-i Kerimede şöyle buyurulur;

« Onun dilediği miktar dışında, ilim hazinesinden birşey alamazlar..» (Bakara, 255)
Alanlar ise, nebiler ve velilerdir. Yine buyurur: « Allah en gizIiyi ve sırrı bilir.»

(Taha, 7) Yine buyurur:

« Allah'tan başka ilah yok.» (Bakara, 255) Yine buyurur: « Güzel isimIer ona hastır.» (Taha, 8) En iyi bilen ALLAH'dır...

Şeriatta ve Tarikatta Namaz.

Şeriattaki namaz:

«- Namazlara devam ediniz; bilhassa orta namaza...» (Bakara, 238)

Ayet-i Kerimenin ahkâmına göre malum olmaktadır. Dinimizin emrine göre kılınan namazdan murad, zahirdeki duyguların cismani hareketlerle eda ettiği rükünler; ayakta durmak, Kur'an okumak,'rüküa varmak, secde etmek, sesle, lafızları tekrar etmek gibi... Bunların hepsi namaza ait hareketlerdir. Bu hareketlerin hepsinden bir namaz meydana gelmektedir. Ve bu sebepledir ki, cem edatı ile: -«Namazlara devam ediniz.» Buyurulur , Namazın tarikat âlemindeki manası: Kalbin, sonsuz huzurda kalmasını temindir. Yukanda zikri geçen Ayet-i Keriimedeki, orta namaz anlatmak istediğimizin ta, kendisidir; çünkü o, kalb namazıdır. Çünkü kalb, bedenin tam ortasındadır. Sağ, sol; alt, üst; saadet ve şekavet arasında bulunur. Bunların hepsinde o kalb bir vasat durum arz eder. Peygamber S.A. efendimiz şöyle buyurdu:

«-Ademoğullarının kalbleri; Rahman'ın iki parmağı arasındadır. O istediği yana çevirir»

Yukarıda bahsi geçen âyet ve bu hadisten anlaşılacağı gibi, en önemli iş, kalb namazıdır. Bir kimse namazda, kalbini asıl namazdan gafil kılarsa, öbür namazı da fesad olur. Bu fesad meydana gelince bütün duyguların namaz huzuru bozulur. Bu sözümüzü şu Hadis-i Şerif teyid eder:

«-Namaz, ancak kalb huzuru ile olur.»

Çünkü namaz kılan yaratanı iIe münacaat eder. Münacaatın insan varlığındaki yerine gelince, kalbdir. Kalb gafil olunca, kılınan namazın manevi değeri öIür. Zahindeki duyguların da namazdan alacakları huzur kaybolur. Çünkü kalb asıldır; geri kalan ona tâbi olur. Bunu da şu Hadis-i Şeriften anlamaktayız:

«- Ademoğlunun cesedinde bir et parçası bulunur; o iyilik bulunca, bütün ceset, salâha erer. O kötü olunca, bütün varlık iyiliğini yitirir. Ayık olunuz; o et parçası kalbdir.»

Şeriat namazı vakitlere bağlıdır. Bir gün ve gece içinde beş vakit olarak kılınır. Sünnet olan bu nâmazı gösterişe kapılmadan mescitte cemaatle kılmaktır. Îmama uymalı, kıbleye dönıneli, duysunlârı terk etmeli; böylece namazı eda etmeli... Tarikat namazının zamanı sonsuzdur. Ömür boyu devam eder. Onun mescidi kalbdir. Cemaatıma gelince, iç âlemin dili ile TEVHİD isimlerini okumaya devam eden batıni kuvvetlerdir: İmamı ise, kalbde bulunan şevktir. Kıblesi, HAZRET-İ EHADİYET'tir. Ve samedaniyet cemâlidir. Asıl hakiki kalb bu namazı kılabilendir. Böyle olan kalb ve ruh namazla meşguldür. Kalb ne ölür, ne de uyur. Uykuda ve ayıkta o böylece vazifesine devam eder. Kalb namazı onun hayatı ile olur. Orada ne ses, ne kıyam, ne oturmak var. O, Peygamberi S.A. önder bilerek.

«- Ancak sana ibadet ederiz ve ancak senden yardım isteriz.» (Fatiha, 5)

Âyet-i Kerimesi ile Allah-ü Taâlâ ile konuşur. Kazi Hz. bu ayeti tefsir ederken şöyle der: «- Bunda irfan sahibinin haline işaret vardır. Gayb halinden EHADİYET alemine , geçer. O subhandır, yücedir.O büyük kalb, birçok kudsi hitaba

mazhardır.» Bir tanesi de, Peygamber S.A. efendimizin buyurduğu: «-Peygamberler ve veliler hayatlarında evlerinde olduğu gibi, kabirlerinde de namaz kılarlar.» Yani, kalb hayatları ile, Allah-ü Taâlâ'ya münacaat ederler. Her iki namaz birleşirse, tam olur ve ecri de büyük olur. Ruhani hali ile yakınlık âleminde yaşar, cismani durumu ile de derecesini bulur. Bu şekilde bir namaz kılan, zahirde abid lâkabını alır, batında ise ârif ismini... Şeriat namazı ile, tarikat namazı birleşmediği takdirde, noksan olur. Ecri sadece derece getirir. hâli varlık âleminde yakınlık bulamaz.

Şeriatta ve Tarikatta Hac

Şeriattaki hac şartlarını yerine getirerek, BEYT'i ziyarettir. Şartları tam olduğu takdirde sevabı hasıl olur. Onun şartlanndan biri eksik kalırsa, sevabı batıl olur. Çünkü Allah-ü Taâlâ onun tamamen edâ edilmesini emreder:

« Haccı ve Umreyi Allah için itmam ediniz.» (Bakara, 196)

Haccın şartlarını şöylece sıralayabiliriz: ihrem, Mekke'ye giriş, giriş tavafı, Arafatta duruş, Müzdelifede gecelemek, Mina'de kurban kesmek Harame gelmek, tekrar yedi defa Kâbeyi tavaf etmek, zemzem suyu içmek, İbrahim a.s. makamında iki rikât namaz kılmak.. Bundan sonra, Allah'ın Hac esnasında haram kıldığı şeyler helâl olur. Bu şekilde yapılan haccın mükâfatı, cehennem'den azad olmak, Allah-ü Teala, şöyle buyurdu : « Kim oraya girerse kurtulur.» (Alimran, 97) Sayılan hareketlerden sonra, bir tavaf dâha yapılır. ve vatana dönülür. Allah, bize ve size nasib eylesin...Tarikattaki hacca gelince; onun yol hazırlığı ye yolda lâzım gelecek eşyaları vardır. İlk hazırlık, bir telkin sahibine meyildir. Ve ondan birşeyler aImak.. Sonra manasını, düşünerek dille zikir.. Burada zikirden

kasdımız; LA İLAHE İLLALLAH.. cümlesidir. Bundan sonra kalb dirilik hasıl olur. Ve Allah-ü Teala, içten, anılmaya başlanır... Tâ iç âlem safiyetini buluncaya kadar... Bu safiyetten sonra; cemal sıfatının nurlan ile, sır kabesi görünmesi için, sıfat esmasina devam gerekir. Sonra, bu tasfiye işi, İbrahim ve İsmail peygambere a.s. şu Ayetle emir verildi: « Beytimi ziyaretçiler için teınizleyiniz.» (Hac 26) Zahirdeki kâbenin, ziyarete gelecek kullar için temiz edilmesi, gerekir. Batın kâbesinin de. Hâkkın nazarı için temiz tutulması icab eder. İnsan için bu temizlik ne kadar lâyık ve yapılmarsı ne kadar yerinde olur; diğer temizliğe nisbetle ne kadar iyi... Bundan sonra, kudsi ruhun nuru ile ihrama girmek gelir. Sonra kalb kâbesine girilir, daha sonra ikinci isim olan ALLAH kelmına devamlâ küdüm tavafı yâpılır: Bundan sonra, münacaat yeri olan kalb arafâtınâ gidilir. Orada üçüncü ısım olan HU ile duruş yapılır. Dördüncü isim olan HAK da aynı şekilde devâm edilmesi icab eden isimdir. Daha sonrâ beşinci isim olan HAY, altıncı isim olan KAYYUM arasını birleştirip FÜAD - kalb müzdelifesine gidilir. Bundan sonra iki harem arasında olan SIR Minasına gidilir orada duruş yapılır ve yedinci isim olan KAHHAR okunarak mutmeinne nefis kurban edilir. KAHHAR ismi yokluk kapısını açar ve küfür perdelerini kaldırır. Bu durumu Peygamber S.A. efendimizin şu Hadis-i Şerifi çok iyi anlatır:

« İman ve küfür arşın ötesinde birer makama sahiptirler. Ve bunlar kulla Rabbı arasında perde sayılırlar Biri siyah öbürü de beyazdır.»

Bundan sonra, Küdsi ruhun başi, beşeri sıfatlardân tirâş edilir. Burada sekizinci isim okunur. Sonra; SIR, haremine girilir, burada dokuzuncu isim okunur. Bundan sonra AKİF arsasına gidilir oranın yakınlık, ünsiyet sergisinde itikâfa girilir burada onuncu isme devam edilir. Bundan sonra SAMED sıfatının tecellisi, şekilsiz benzersiz görülür. Daha sonrâ tavaf başlar yedi defa yapılır. Altı teferruat ismi ile, onbirinci isme burada devam edilir. Bundân sonrâ yakınlık ile şarab içilir. Bu

şarabı:

« Rabları onlara pak temiz olarak içindi.» (İnsan, 21) Ayet-i Kerimesi bize anlatır. Burada kadeh on ikinci isimdir. Bundan sonra baki yüzden perdeler kalkâr. Onun nuru ile ona nazar kılınır. O âlemin şekli benzeri yoktur « O âlemi, ne bir göz gördü, ne bir kulak işitti, ne de bir beşer kalbi hatırlâmıştır.» Allah-ü Teala'nın kelâmı harf ve ses vasıtası ile olmaz. Beşer kalbinin inceliğine eremediği zevk, Allah-ü Tealyı görme anındaki zevktir. Ve onun hitabıdır.Bundan sonra, kötü işler iyiliğe döner o hac işi esnasında haram onlarla helal olur: Bu işler, TEVHİD esmasının tekrarı ile olur. Allah-ü Teâla şöyle buyurur:

*« İman edip, yarar iş yapan zümre varya, işte Allah onların kötülüklerini iyiliğe çevirir.» (Fürkan; 70)*Sonra; nefsani hareketlerderi azâd hâsıl olur. Korku hüzüırı kalmaz.

« Ayık olunuz; Allah'ın veli kullarına korku, hüzün yoktur.» (Yunus, 62)Mealindeki Ayet-i Kerime, bu hali ifade eder. Allah, fazli, keremi, cömertliği ile bu halleri cümlemize nasib eylesin. Bundan sonra, son tavaf başlar bütün ilâhi isimlerin tekrarı ile tamamlanır. Ve asli vatana dönüş başlar. O asli vatan, kuds ve ahsen-i tâkvim âlemindedir. Bu iş, YAKİN âlemi ile ilgili, on Ikinci ismin tekrarı ile olur. Bu teviller dilin ve aklın döndüğü miktardır: Bundan öte işlerden haber vermek mümkün olmaz. Çünkü havsalâ, zihin ve anlayış ötesini idrâk edemez. Bu hikmete işaret olarak Peygamber S.A. efendimiz şöyle buyurur:

« Öyle ilimler vardır ki, onlar gizli hazine gibi dururlar; ilahi ilimlere vakıf olanlardan gayrısı bilemez.»

O ilimden bahsedildiği zaman, izzet sahibi kimseler inkar etmezler. İrfan sahibi, derinden alır ilim sahibi yüzden... İrfan sahibinin bilgisi; Allah-ü Tealâ'nın sırrıdır onun bildiğini ondan gayrısı bilmez. Bir Ayet-i Kerimede şöyle buyurulur;

« Onun dilediği miktar dışında, ilim hazinesinden birşey alamazlar..» (Bakara, 255)

Alanlar ise, nebiler ve velilerdir. Yine buyurur: « Allah en gizIiyi ve sırrı bilir.» (Taha, 7) Yine buyurur:

« Allah'tan başka ilah yok.» (Bakara, 255) Yine buyurur: « Güzel isimIer ona hastır.» (Taha, 8) En iyi bilen ALLAH'dır...

Şeriatta - Tarikatta Oruç

Şeriatın orucu; gündüz olunca, yemekten, içmekten beri durmak ve meşru münasebeti terktir. Tarikatın orucu, gece gündüz, bütün duyguları cümnle haramdan korumaktır. Kötü, akla uymayan, şeyleri zahirde olduğu gibi batında da terktir. Anlattığımız hareketlerin biri yapıldığı takdirde oruç batıl oIur. Şeriat orucu muvakkattır. Fakat, tarikat orucu ebedidir; ömür boyunca devam eder. Asıl oruç budur. Çünkü Peygamber S.A. efendimiz bir Hadis-i Şerifinde şöyle buyurur :

« Birçok oruç tutanlar vardır ki, tuttuğu orucun, yalnız açlığı ve susuzluğu yanına kalır. »

Dolayısı ile birçok oruçlular, iftar eder ve birçok iftar edenler, de oruçlu durur.. Yani, duygularını kötülüğe kaymaktan korur. İnsanları eliyle, diliyle eza etmez..

Allah-ü Taâlâ'nın: *« Oruç benim içindir, mükâfatını ben veririm.»*

Diye tarif ettiği oruç budur. Bu yüce orucu tutanlar için Peygamber S.A. efendimiz de şöyIe buyurur:

« Oruçlunun iki sevinci vardır; biri iftar anında; öbürü de görüş anında...»

Allah C.C. fazlı, keremi ile, bize bu orucu ve bu sevinci ihsan eylesin... Amin!.. Şeriat ehli bu Hadis-i Şerifi tefsir ederken der ki: - İftar'dan maksat, gün battığı zaman, yemeğe başlanmasıdır. Görüşten murad ise, bayram hilâlinin görünmesidir.

Tarikat ehli der ki : - İftardan murad, cennetteki nimetleri yemek için oraya girmektir. Allah, cümlemize nasib eylesin. Görüşten murad ise, sır gözü ile açıktan Allah-ü Teâlây a nazardır. Allah, bu görüşü bize ve size fazli ve keremi ile ihsan eylesin... Bu oruçlardan başka bir de hakikat orucu vardır; o da kalbi, Allah'ın zatından gayrına tapmaktan almaktır. Sır âleminde onun sevgisinden gayrını müşahede etmemektir. Çünkü insan onun için yaratılmıştır. Bunu o bize haber verir:

« İnsan benim sırrım, ben de onun sırrıyım.»

Sır Allah-ü Tealadan bir nurdur; ondan gayrına meyli sevmez. Onun için Allah'tan başka sevgili, rağbet edilecek kimse ve matlup bu âlemde olamaz; âhirette de olamaz. Kalbe; Allah sevgisinden başkası girince, hakikat orucu bozulur. Onu yeniden kaza etmek gerekir. Tekrar onun sevgisine dünya ve âhirette ermeyi ve kavuşmayı arzulamaya dönmek icab eder. Çünkü, Allah-ü Teala buyurdu:

« Oruç benim içindir, ecrini ben veririm.»

Abdülkadir-i Geylani (K.S) Hazretlerin'den Tüm Müslümanlara İkazlar

Genç kardeşim, önce kendi nefsinle ilgilen, ona ögut ver, sonra başkasına... Kendi nefsin pürüzleriyle meşgul olmaya bak, onu bırakıp da başkasına geçme!. Dikkat et ki ömründen islah edilmeye muhtaç birkaç günün kalmıştır evet sadece birkaç gün... Kendini bilemiyor, iç alemini anlıyamıyor isen başkasının kurtaramıyacağını bilmelisin... Bu halinle kendini bırakrp başkasına nasıl rehberlik yapabilirsin? çünkü insanlara ancak kalb gözü (basiret) açık olanlar [hakki hak olarak bilip ona uyan bahtiyarlar) rehberlik edip yol gösterebilir; ve onları gunah ve gaflet denizinden ancak iyi yüzmesini becerenler kurtarabilir. Diğer bir tabirle, insanları Allah'a ancak Allah'ı bilen kimseler çevirebilir. Allah'ı bilrneyen bedbahtlar bu ulvi işe nasıl delalet edebilir?. Aklını iyice kullan! Allah'ın kendi mülkünde yaptığı tasarrufta sana söz hakkı yoktur. Zira senin her şeyin O'nundur ve her şey O'nun mükemmel tasarrufunu tam bir idrak içinde sevip yalnız ve yalnız O'nun için amel edeceksin, başkasi için değil... Bu da ancak kalb ile olur; dilin laklakasiyle değil... Unutma ki, tevhid, evin kapısında, şirk de evin içinde bulunursa, bu nifak (Müslüman görünüp de kafir olma)nın ta kendisidir. Bunu gerçek manasıyls kavrayamadınsa, yazıklar olsun sana!. Dilin takva sakırır, kalbin fisk-u fücür çevirir. Dilin şükreder, kalbin ondan yüz dondurur.Buna işaretle Cenab-ı Allah(c.c) kudsi bir hadiste buyuruyor ki : «Ey Ademoğlu! Benim hayru bereketim sana iner. Senin ise şer ve kötülüğün bana yükselir.» Yazıklar ve yine yazıklar olsun sana! Allah'a kul olduğunu iddia edersin. halbuki başkasına boyun eğersin. Hakikaten sen O'nun kulu olmuş olsaydın, sadece O'nun için düşmanlık yapar ve O'nun için dostluk kurardın... Nerede, dostluk ve düşmanlığın nefsinle, dünyalığınla ve nihayet menfaatinle ilgilidir. Artık sen hakk ile olan bu tarz şirki, ikiliği bırak, aziz ve celil olan Hakkı bir bil çünkü eşyayı yaradan O'dur. Bunun aksini düşünecek olursan akıllı sayılmazsın!. AIlah'ın hazinesinde neler yoktur... Her şey orada mevcuttur. Hicr suresi 21. ayetle buna işaret edilerek buyuruluyor ki :

Hazinesi bizim katımızda olmayan hiçbir şey yoktur. biz onu ancak belli bir ölçüye göre indiririz. Genç kardeşim, sebep ağını koparıp yırttığın zaman müsebbibe (sebepleri yaradana) ulaşabilirsin. Adeti yırtıp attığın vakit adet senin işin aşılır hale getirilir. Gönülden hizmet edene, hizmet olunur. Itaat edene itaat olunur. iyilik edene iyilik edilir. Yakınlık peyda etmeğe çalışana yakınlıkk hasıl olur... Tevazu eden yükselir. Edep ve terbiyesini güzelleştiren yakınlık görür. Evet güzel edep seni Hakk'a yaklaştırır, kötü edep ise O'ndan uzaklaştırır. Güzel edep Allah'a karşı ibadet ve itaattir. Kötü edep ise O'na karşı bir çeşit isyandır, küstahlıktır. Ey Hak yolcusu! Hesaba arzolunmayı nefsine bırakmak suretiyle geciktirme, ahiret gelmeden önce şu dünyada nefis muhasebesi yapmakta acele et... Bununn dışında mü'min kula sair ahvalde üç şey gerekir :

1 - İlahi emirlere kayıtsız ve şartsız uymak,

2 - O'nun yasakladığı her şeyden kaçınmak

3 - Kadere rıza göstermek... Evet, bir mü'minin yaşayış ve davranışları bu üç halden boş kalmaz. O halde onun bu hava içinde himmetini kalbine gerekli kılması ve bunu nefsine anlatması, sair ahvalinde de azasını bu ölçü içinde kullanması en uygun yoldur Genç kardesim! İmanın. zayıflamaya yüz tuttuğu an, nefsinle ve onun bataklık ve pürüzleriyle ciddi bir şekilde meşgul ol!. Ve bu yolda yürürken seni artık, çoluk- çocuğun, komşun, akraban, şehirlin ve iklimin meşgul etmesin... Çünkü iç alemin. sarsıntı geçiriyor; nefis ile şehvet, iman ve irfana galip gelmiş, durumdadır. Önce bunu düzeltmen lazımdır. Imanın sağlamlaşınca artık sen .çoluk çocuğuna, akraba ve taallukatına, içinde yaşadığın cemiyete yönel... Fakat takva zırhını giyinmedikçe, kalbin üstüne iman tolgasını koymadıkça, elinde tevhid kılıcı ve kuburluğunda duanın kabul okları bulunmadıkça sakın bunların karşısına çıkma. Evet, bu vaziyette tevfik atına bin, savaşa girme ve atılma yollarını, vurmayı, saplamayı, gelen darbelerden korunmayı iyice öğren:.. Sonra Hakk'ın düşmanlarına karşı hamleye geç... Ve işte o zaman sana altı yönden ilahi nusrat (yardrm) gelir. Bu lütfa mazhar olduğunda artık halkı şeytanın elinden kurtarıp alabilir, aziz ve

celil olan Hakk'ın kapısına çevirebilirsin. Bu vaziyette onlara cennet ehlinin amelini emreder, cehennem ehlinin işlerinden onları sakındırırsın. Çünkü sen artık cennet ve cehennemin ne demek olduğunu ve bu ikisinin ehlini idrak edebiliyorsun... İşte kim bu makama ulaşırsa, onun kalb gözünün üstündeki keşif perdeler kalkar, altı yönden hangisine bakacak olursa o yöndeki hicapları delip geçer, kalbi baş kaldırınca Arşı ve gökleri görebilir, yere eğince de yer tabakalarını ve ondaki cinlerin meskenlerini rnüşahede edebilir. Bu saydıklarımızın tek sebebi, hakiki iman ve Hakk'a olan marifettir ve aynı zamanda bu ikisinin hikmetini bilmektir. Sen bu makama ulaştığnın zaman halkı Hakk'ın kapısına bırak!. Bundan önce çok dikkatli ol; senden bir şey (günah ve isyan) sadir olmasin!. çünkü Hakk'ın kapısında bulunmadığın takdirde halkı buraya davet edecek olursan bu sadece bir vebal olur, bu vebalin ağırlığı öylesine zor gelir ki ne kadar dayanmak istersen iste yine de çökersin ve ne kadar rif'at (yücelik ve üstün rütbe) elde etmeye çalışırsan çalış hep yitirirsin... Bu halde artık sende salihlerden yana bir haber bulunmaz. Sen sadece kuru laflar eden bir laklakasın, kalbsiz bir dilsin, batınsız bir zahir, halvetsiz bir celvetsin, savletsiz bir cevletsin... Kılıcın tahta, okun kibrittir. Korkaksın, cesaretin yoktur; en basit ok seni öldürür de kıyametin kopabilir. Dikkat et, aramızda bir düşmanlık yoktur ve seni AIlah'ın dininde de yanlış bir yola sevketmiyorum. Ben, meşayihin törpüleyici sözleriyle, gurbet ve fakirliğin sert havasiyle terbiye gördüm: Bu bakımdan benden sana doğru bir söz zahir. olursa sen onun Allah tarafından olduğunu bil ve kemal-i hürmetle al!. çünkü beni konuşturan O'dur. Hakk'a daima uyun, bid'atlere sapmayın....İtaat edin, inad etmeyin... Allah'ı bir bilin, şirke düşmeyin... Hakkı tasdik edin, şikayetçi olmayın... Sabredin, sızlanıp sabırsızlık etmeyin... Sabit kadem olun, bıkkınlık göstermeyin... İsteyin, çekinmeyin... Gözetleyin (Hakkın lütuf ve inayetini bekleyin), ümitsizliğe düşrneyin... Kardeş olun; birbirinize düşman olmayın... Taat üzerine toplanın, dağılmayın ve ayırlmayın... Birbirinizi sevin; buğzetmeyin:.. Günahlardan temizlenin, günah ve isyan bataklğına düşüp

kirlenmeyin... Rabbinize dosdoğru kulluk ederek kendinizi süsleyin, O'nun yüce kapısmdan ayrılmayın... O'na yönelin, sırt cevirmeyin... Tevbe edin, nefsinize yazık etmeyin. Gece ve gündüz durmadan kusurlarınızı dile getirip, Yaradanınıza onları arzedin, böyle yapmayı asla ihmal etmeyin... Umulur ki merharnet olunur, saadete erişirsiniz, cehennemden kurtulup cennete yol bulursunuz. Allah'a kavuşur, Darüsselam (selamet yurdur) da üstün nimetlere, bakiye hurilere nail olursunuz... Ve bu hal üzere ebediyen kalır, en güzel vasıtalara biner, hurilerle ve çeşitli , güzel kokularla , gönül alan nağmelerle mest ve hayran olursunuz. Netice olarak, peygamberler. sıddıkler, şehitler ve salihlerle beraber yüce makamlara yükselirsiniz. Mutluluk yolunda ebediyyen yürümek isteyen mü'minler! Vaazettiğimde öğüt almayan dinledikleriyle âmel etmiyen sağırlarla beraber olmayın. Gözü kulağı açık, kalbi uyanık kimselerle beraber olmaya çalışın. Unutmayın ki, dîninizin elden gitmesi dört şeyden dolayıdır ;

1 - Bildiğinizle amel etmiyorsunuz:

2 - Bilmediğinizle amel ediyorsunuz, (ilimsîz amel fayda vermez).

3 - Bilmediklerinizi öğrenmeğe çalışmıyorsunuz, bilgisiz kalıyorsunuz. .[Halbuki beşikten mezara kadar ilim tahsil etmekle emrolundunuz.)

4 - Halkı da bilmediğiniz şeyleri öğrenmekten alıkoyuyorsunuz (âdeta engel oluyorsunuz. İlmin kapısını kapamak, o kapıdan girmek isteyenlere mâni olmak çirkin bir cinâyettir).

Abdülkadir-i Geylan-i (K.S) Hazretleri'nden birkaç öz deyiş

1. İnanmıyan bir gonül, içinde kuş bulunmayan bir kafese benzer.
2. Dilinde olanı kalbin desteklemedikçe hakka dogru bir adım atamazsın.
3. Ya Rabbi! Bizim gönül evimize Hiç çekinmeden gir. çünkü, onun içinde senin derdinden başka kimsecikler yoktur.

4. Bir günah işlediğin zaman Allah'ın (c.c) rahmetinden ümidini kesme. Üzerine surülmüş olan günah kirini tevbe suyu ile yıka.

5. Bizden evvelkilerin günesleri battı. Bizim güneşimiz ebedi olarak gök yüzünün en yüce yerlerinde kalacak, batmayacaktır.

6. Bütün azm-u gayretin yeme, içme, giyme ve evlenme gibi basit şeyler olmasın. çünkü bunlar gaye değil gayeye ulaşmak için vasıtadır.

7. Dört şey kalbinin düzelmesine medar olur:

1. Yenilien lokmaya dikkat etmek,
2. İbadet için zaman ayırmak,
3. Kerameti muhafaza etmek,
4. insanı Allah'tan(c.c) alıkoyan şeyleri terketmek.

8. Helal yemek bir nur ise, haram yemek boğucu bir karanlıktır. Hararn yemek kalbi öldür Helal lokrna ise gonlü diriltir.

9. Hiçbir amel ile aldanıp mağrur olma. Çünkü ameller Hatimesiyle (son durumuyla) ölçülür.

10. Dünya denizinde tetik üzere bulun, son derece hassas ol. Çünkü o denizde birçok kimseler boğulup kaybolmuştur.

Abdülkaadir Geylani (K.S.) Hazretlerinin, Oğlu Abdürrezzak'a Vasiyyeti

Oğlum! Allah (c.c) bizi de, sizi de ve bütün müslümanları da hayra ve iyiliğe muvaffak kılsın önce AIlah'tan bilerek korkman ve O'na layk-i vechile ibadet etmeni ve Şer'i sınırları korumanı tavsiye ederim. Bilirsin ki bu bizim tarikatımız Kitap ve Sünnet üzere ve bir de gönül selameti, el cömertliği, kalb ayıklığı üzerine kurulmuştur. Ayrıca bu binanın temelinde eza ve cefa etmemek, gelecek olan eziyete katlanmak ve müslüman kardeşimizin bize karşı vukuu bulan bir takım surçmelerini ve kusurlarını bağışlamak vardır. İslam büyükleri ile ilim adamlarına saygılı olmanı, din kardeşlerinle iyi geçinmeni, küçük büyuk herkese hayırhah olmanı, dinine dil uzatanlar müstesna, sair hususlarda kimseye karşı hasmane

davranmamamı çekişme ve niza'ı bırakmanı tavsiye ederim. Oğlum, bilirsin ki fakirligin hakikatı, kendi denk ve benzerine muhtaç olmaman, zenginligin de gerçek manası, yine sana denk ve benzer olan kimselerden mustağni [doymuş] kalmandır. Zaten TASAVVUF bir mana ve haldır kiyl-ü kaal degildir. O halde bir fakir gördüğün zaman evvela ona ilimle faydalı olmayı değil de şefkat ve yumuşak huylulukla yararlı olmaya çalış. çünkü ilim ona yabancı gelir şefkat ve yumuşak davranmak ise ona daha dost görünür.Yine bilirsin ki, TASAVVUF sekiz güzel haslet üzerine kurulmuştur:

1. Cömertlik,
2. Rıza (hoşnutluk),
3. Sabır,
4. İşaret,
5. Gurbet,
6. Kaba yün hırka giyinmek,
7. Sıyahat (oruçlu bir vaziyette gezip dolaşmak),
8. Fakirlrik. CÖMERTLİK, bilhassa Allah'ın(c.c) peygamberi İbrahim (A.S.) ın; RIZA, Ishak peygamberin; SABIR, Eyyüb peygamberin; IŞARET, Zekeriyya peygarnberin (1), GURBET, Yusuf peygamberin; KABA YÜN HIRKA, Yahya peygamberin; SIYAHAT, Isa Peygamberin, FAKIRLİK, sevgilimiz, efendimiz, sefaatçimiz Allah'ın(c.c) Nebi ve Resülü Muhammed (A.S)'ın özeliğindendir.

Oğlum! Zenginlere, izzet ve şerefini koruyarak arkadaşlık ve dostluk et. Fakirlerle de alçak gönüllülük ile kaynaş. ihlastan hiç ayırlma. Unutma ki ihlas, halkın gördüğünü, göreceğini unutmak, yaradan Allah'ın (c.c) devamlı gördüğünü hatırdan çıkarmamaktır. Sebepler konusunda Allah'ı(c.c) zan altında tutma. Bütün ahvalde Allah'a sığın ve ancak O'nunla karar kıl.: Aramızda hısımlık, sevgi ve sadakat bulunan kimselere güvenerek ihtiyaçlarını yüzüstü bırakrna. (Daima AIlah'a (c.c) güven ve çalış). Fakirlere şu üç şey ile hizmette bulun:

1. Tevazü 2. Güzel ahlak, ve 3. Gönül berraklığı, Nefsini öldür ki yaşayasın.

Allah'a(c.c) en yakın olan ahlak, en geniş ve musamahalı olanıdır. Amellerin en üstünü, Allah'tan başkasma iltifat etmemekteki sırra riayet etmektir. Fakirlerle toplanıp birleştiğin zaman birbirinize sabır tavsiye edin, hakkı tavsiye edin. Dünyadan sana iki şey yeter Fakir ile sohbet, Alah dostlarına saygı Bilirsin ki, hakiki fakir, Allah'tan başka hiç bir şey ile zengin, olmaz, hiç bir şey onu tatmin etmez. Ve yine bilirsin ki, kendinden aşağı olanların üzerine atılmak zayıflıktır: Kendinden üstün kimselerin üzerine atılmak gurur ve küstahlıktır. Fakirlikle tasavvuf ikisi de çok ciddi şeylerdir. Bunları ciddi olmayan şeylere sakın karıştırma. İşte bu benim sana ve müridlerden duyabilenlere olan tavsiyelerimdir. Benim bu anlatıp açıkladığım şeyteri anlatmaya ve anlamaya, seni ve bizi ancak Allah(c.c) muvaffak kılar. Allah (c.c) seni ve bizi, Efendimiz Peygamberimiz, şefaatçımız Muhammed (A.S.) hurmetine selef-i salihinin yolunda yürüyenlerden kılsın.. Çokça salat ve selam ta kıyamete kadar O'na ve O'na dosdoğru uyanlara ve eshabına olsun. Hamd de Alemlerin Rabine olsun.. (1) Zekeriyya : «Ya Rabbi! Bana bir alamet ver» dedi, "Alametin, üç gün işaretten başka şekilde insanlarla konuşmamandır." Mealindeki ayet bu işreti beyan eder. (AI-i İmran 41)

Tecrit Alemi Marifet Temizliği

Bu temizlik, iki çeşittir. Biri, ilahî sıfatlara karşı irfan sahibi olmak için temizliktir; öbürü de zat alemine ermek için temizlik...

ilahî sıfatlara arif olmak için temizlik, bir yerden alınacak telkin ve kalb aynasını, ilahî esma ile, beşerî ve hayvani nakışlardan temizlemekle hasıl olur. Bu halden sonradır ki; Allah-ü Tealanın yüce sıfatlanna bakmak, kalb gözü için elde edilir. Bu elde edilince, kalb aynasında" cemal sıfatının aksini o göz görür. Az sonra zikredeceğimiz Hadis-i Şerifler o anlatmak istediğimiz manaya işaret ederler:

- «Mümin Allahın nuru ile bakar.»

- «Mümin, müminin aynasıdır.»

- «Alim nakış yapar, arif ise, parlatır.»

ilahî isimlere devamla, kalb tasfiyesi tamam olunca, ilahî sıfatlara marifet hasıl olur. Bunun hasıl olması, kalb aynasındaki bir müşahedeye dayanır.

Zat-ı ilahî için olan temizliğe gelince; hasıl olması için TEVHÎD esmasına devam gerekir. TEVHÎD esması üç tanedir. Bunlar, on iki olarak sayılan ilahî isimlerin son üçüdür. O isimleri, sır gözüyle söylemek gerekir. Bu söyledikten sonra, sır gözü ile TEVHÎD nuruna nazar imkanı. hasıl olur.

Zat-ı ilahî'nin nurları tecelli edince, beşerî vasıflar erir. Tamamen yokluğa gömülür. Bu makam istihlak makamıdır. Yokluğun da ötesinde bir yokluktur. Bu tecelli kendi nurundan gayrı bütün nurları mahveder. Bunu Allah-ü Teala haber verir :

- «Onun varlığından gayrı herşey helak olmaya mahkumdur.» (Kasas, 88)

Yine buyurur:

- «Allah istediğim mahveder, dilediğini sabit kılar; ana kitap onun katındadır.» (Raad, 39)

Bu halden sonra baki kalan kudsî ruh olur. Allah'ın nuru ile nazar eyler. Ona bakar, ondan bakar, pnunla bakar, onda bakar, onun için bakar.. Bu bakışlarda, şekil ve benzerlik yoktur. Bir Ayet-i Kerimede şöyle buyurulur :

- «Onun misli yoktur.» (Şura, 11).

Artık bundan sonra, sade ve mutlak bir nur kalır; ki ondan öte haberler verilemez. Çünkü orası mahv alemidir. Akim ondan habsr verecek imkanı olmaz. Allah'tan

başka mahrem yoktur. Bu hali Peygamber S.A. efendimiz şöyle haber verir :

- «Benim, Allah ile bir vaktim olur; ki oraya ne yakın melek sızabilir; ne de nebî veya mürsel sokulabilir.»

Bu. alem tecrid alemidir; Allah'ın zo.tından gayrı herşeyden soyunulur. Ki bunun sonu vuslattır:

- «Tecerrüd et, vuslat bul.»

Kudsî hadisi asıl manayı ifade eder. Burada tecridden murad: Beşeri sıfatlardan tam bir yokluğa varmaktır. ilahî sıfatlarla sıfatlanmaktır. efendimizin:
Kendi aleminde, Peygamber S.A.

- "îlahî huylarla kendinizi bezeyiniz" Buyurması:
- Allah-ü Teala'nın sıfatlanna bürünün.. Demektir

Fukara Zümresi

Bu zümreye neden SOFÎYE, adı verildi?.. Hikmeti ne ola?. Bu kısımda ondan bahsedeceğiz..
Bazıları der ki:

Onlar yün elbise giyer de ondan.. Yahut; kalblerini dünya sıkınıtısından aldılar da ondan... Yahut, kalblerini Allahın zatından gayri her sıfattan temiz ettiler de ondan...

Bazıları diyorlar ki:

- Onlar kıyamet günü yakınlık aleminin ilk safında dururlar da ondan...

Gerçekte alem dörttür? Mülk alemi, meleküt alemi, ceberut alemi, lahüt alemi ki bu, hakikat alemidir. Keza, ilim de dörttür: Şeriat ilmi, tarikat il-mi, marifet ilmi, hakikat ilmi...
Keza, ruhlar da dört bölümdedir: Cismanî ruh, nuranî ruh, sultanî ruh, kudsî ruh.
Keza; tecelliler de dört bölümde görülür: Eserlerdeki tecelli, fiillerdeki tecelli, sıfatlara ait tecelli ve ZAT tecellisi.

Keza, akıllar da dört bölümde anlatılır: Maaş - dünyalık - aklı, mead adlı - öteleri düşünecek akıl -, ruhanî akıl ve külli akıl... Anlatılan dört bölümün; yani: îlim, ruh, tecelli ve akla ait bölümlerin mukabili vardır.
insanların bir kısmı: îlim, ruh. tecelli ve akıl bölümlerinin ilk bölümüne bağlıdır. Bunlar, birinci cennette demektir. Ki onun adı ME'VA cennetidir.
ikinci derecede anlatılan kısma bağlı olanlar NAÎM cennetinde sayılır.
Üçüncü derecede anlatılan kısma bağlı olanlar da üçüncü cennet sayılan FÎRDEVS'de sayılır.
Sayılan nimetlere bağlanıp kalanlar, eşyanın gerçek yüzünü görmekten mahrum kaldılar. Ama, Hak ehli, irfan sahibi ve gerçek fakr hali-ni tadanlar hepsinden kaçtı. Hakikat alemine erdiler. yakınlığı buldular ve. Allah-ü Tealanın zatından gayrı hiçbir şeyle meşgul olmadılar. Allah-ü Tealanın:

- «Allah'a kaçınız.»

Emrine uydular Ayrıca Peygamber S.A. efendimizin buyurdur.

- «Dünya ve ahiret, Allah'ı arayana haramdır.»

Peygamber S.A. efendimizin haram kılması, onların haram olduğu manasım taşımaz. Allahın zatını arzu edenler; nefislerini, dünyadan bir talepte bulunmaktan ve onun fani varlığına sevgi duymaktan mahrum o kılmışlardır. Anlatılan Hadis-i Şerifin asıl manası budur.
O büyükler der ki:

- Dünya bir yaratıktır; biz de yaratıldık. Îkimiz de bir yaratıcıya, sahibe muhtacız. Muhtaç, muhtaçtan nasıl bir talepte bulunur?. Bu durumda yaratılmışa gerekir ki, yaratanı araya..
*
Fukara zümresi hakkında, şu kudsi hadis önemlidir:

- «Sevgim, varlığım onların sevgisidir.»

Sonra peygamber S.A. efendimizin de şu Hadis-i Şerifi önemlidir:

- «Fakirlik - varlıksız olmak - övüncem-dir; ben onunla övünürüm.»
Burada anlatılan fakirlik hali, dünyalık yok-sulu olan, malum kimseler manasına gelmez. Asıl manası Allah-ü tealanm zatından gayn herşeyi terk edip, Allah-ü teala'ya ihtiyaçlarım arz etmektir. Dünya ve ahirde ait bütün nimetleri terk etmektir. Bu anlatılan halden murad, Allah-ü Tealanın zatında yok olmayı gösterir. Şöyle ki:

Nefsinde, nefsi için hiçbir şey olmaya...

Ve ondan başkası kalbinde yer almaya... Bunu Allah-ü Teala şu kudsî hadis'te

nekadar güzel ifade eder:

- «Ben, semama, arzıma sığamam; ama mümin kulumun kalbine sığarım.»

Burada müminden kasd, kalbini cümle beşeri sıfatlardan temizlemek ve ağyarı oradan atmaktır. Böyle olunca Hak o kalbi genişletir, varlığım sığdırır.. Bayezid-i Bistamî'nin şu kelamı zikri geçen kudsî hadisin derin manasım daha iyi açıklar:

- Arş ve çevresinde olanlar, irfan sahibinin kalbindeki köşelerden birine konsa, bir ağırlık duymaz. Bu sevgili kulları seven; ahiret günü onlarla olur. Onları sevmenin alameti, onlarla sohbet-tir. Allah-ü Teala'ya içten iştiyaktır. Bir kudsî hadiste şöyle buyurulur:

- «Ebrar - iyiler - salihler - zümresinin bana şevki arttı; ben de onlara çok iştiyak duy-maktayım.»

O büyük zatların üç çeşit elbisesi vardır; ki bunu üçüncü bölümde anlattık. Onların yaptığı işe gelince, iki şekilde mütalaa edilir. Bu yoîa ilk giren ve orta derecede olan.. îlk girenin işi. iyi ile kötü karışımıdır. Or-ta derecede olanın ise, iyilikle doludur.
Giydikleri elbise de çeşitlidir. Bazan beyaz, bazan kırmızı karışımı, bazan yeşil... Bunlar,, ilk ve orta dereceli yolcunun halini tariftir. Bu yolda son haddini bulan kimsenin; rengi, şekli olmaz. O güneş ışığı gibidir. Güne-şin tek rengi vardır. Onun nuru renge belenmediği gibi, giydiğinde de renk kabul etmez. Belki hiçbir rengi kabul etmeyen SÜVAD - siyah - dır. Bu tam bir fena alemine ermenin alametidir. Bu SÜVAD - siyahlık - onların irfan nuruna perdedir. Aynı şekilde; gece de, güneşin perdesidir. Bir Ayet-i Kerimede şöyle buyurulur:

- «Geceyi libas eyledik; gündüzü maişet için kıldık.» (Nebe; 10-11)

Akim ve ilmin özünü bulanlar için bunda bir işaret var... Hak yakınları bu alemde, zindan hayatı yaşar. Gariplik çeker, ömrü gam, kederle tükenir. Mihnet, şiddet ve zulmetle ömür sürer.

Peygamber S.A. efendimiz, şu Hadis-i Seriliyle, bu zatların halini anlatır:

- «Dünya müminin zindanıdır.»

Bu zulmet, şiddet diyannda karalı libas giymek gerek..

Peygamber S.A. efendimizin buyurduğu gibi; bela önce peygamberiere, sonra velî kullaraj daha sonra sırası ile... Siyah giymek ve siyah sarık sarmak, bu yolun yolculanna uygundur Bu libas ve sarık, bela Elbisesidir. Birçok kabiliyetin! yitiren kimsenin karalar giymesi gerek... insan bu alemde kendine has ;
olan, müşahedeyi ve Hakkı görmeyi yitirdiği gibi. ebedî hayatım da bir nevi öldürüyor. Aşkı, şevki, sönüyor; kudsî ruhtan ayrılıyor. Vuslat ve;
yakınlık hali elden gidiyor. Bunlar, musibetlerin en büyüğüdür. Bu belalara uğrayan kimseye ömrü boyunca taziyet elbisesi giymek düşer. Çünkü uhrevî menfaatlerim kaybediyor. Kocası ölen bir kadının dört ay on gün yas tutması icab ediyor. Bu dünyaya ait bir iştir. Ahiret aleminin taydaşım yitirene. bu yas sonsuz olmalı...
Peygamber S.A. efendimizin buyurdu-

- «îhlas sahipleri büyük lenlikenin ucundadırlar.»

Bu zatların haline nekadar güzel uyar... Bu anlatılanlar, fena, alemine geçip varhgı-nı yitiren fukara zümresinin vasfıdır. Bu fakir-lik büyüktür; insanın benliğine bir

güzellik verir. Peygamber S.A. efendimiz.

- «Fakirlik iki cihanda yüz karasıdır..»

Buyurur. Bunun manası: Kendi rengi dışındaki renkleri kabul etmez; yalnız, ilahî vechin nurunu kabul eder demektir. Sonra, yüzdeki siyah benek,
güzelin güzelliğini artırır. Hak yakınlığına eren kimseler, Hakkın cemal tecellisine nazar ettikten sonra, gözleri onun gayrını artık kabul eylemez. Sevgi ile başkasına bakamazlar. Onların sevgilisi. oradaki artık tek şey olur: ALLAH.. Her iki cihanda onların hali budur. Onların gayelerinde, yalnız onun varlığı bulunur. Artık onlar, insan olmuştur, insanı da Allah-ü Teala. kendini bilsin diye yarattı.. Zatı-na vasıl ola diye halk etti. Bu durumda insana gerekir ki, yaratılışmdaki hikmeti seze ve onun derinliğindeki manayı bulmaya çalışa.. Her iki. alem için yapacağı vazifeleri bile.. Ta ki, ömrünü boş şeylere harcamaya. Ve ölümden sonra pişmanlık duymaya.. Sonsuz hasrete boğulma-ya.. Ömrünü boş yere tükettiği için nedamet etmeye...

Vecd ve Safa

Bu babda, Ayet-i Kerime ve Hadis-i Şerif vardır. Ayrıca birçok büyük velîler de, bu hususta güzel kelam etmiştir.
Ayet-i Kerimeler:

- «Onlar, Rablanndan korkarlar, tüyleri ürperir; sonra bedenleri yumuşar, kalbleri île Allah'ı anlamaya koyulurlar.» (Zümer, 23)

- «Bir kimsenin sinesin! Allah açarsa, o Rabbı tarafından verilen bir nur üzerine yürür Kalbleri. Allah'ı anmaya karşı katılaşan kimselere yazıklar olsun.» (Zümer, 22)

Hadis-i Şerifler;

-Hak tarafından gelen bir cezbe, iki cihanın işine bedeldir.»

-«Bir vecde sahip olmayanın hayatı yoktur.»

Cüneyd Hz. der ki:

- Vecd, iç alemde, ilahî tecelli ile karşılaştığında sahibi, ya sevinç içindedir; ya da hüzün...

Vecd. iki kısımdır: Cismanî ve ruhanî... Cismanî vecd, nefisten gelir. Ruhî bir haz vermez. Maddî duyguların tesiri ile olur. Görsünler, işitsinler diye yapılan işler bu vecdin mahsulüdür. Bu cins vecd tamamen boştur. Çünkü, irade vardır; seçme duygusu geçmemiştir. Bu gibi hallere uymak caiz değildir. Ruhanî vecde gelince, o bir başka hal arz eder. Ruhanî kuvvetin taşmasından meydana gelir. Bu hal çok kere, güzel sesle okunan Kur'andan, veya bir şiirin okunuşundan, yahut bir zikir esnasında hasıl olur. Bu durumda cismin bir kuvveti kalmaz, îrade ve seçme kabiliyeti erir. Bu vecd tamamen ruhanîdir. Buna uymak iyidir. Allah-ü Teala buna işaret ederek şöyle buyurdu:

- «Sözü işitip onun güzelliğine uyan kullarımı müjdele..» (Zümer, 18)

Aşıkların inlemesi, kuşların tatlı sesi, hep ruhî kuvveti harekete getiren sebepler arasında sayılır. Bu ve benzeri vecd için, nefse ve şeytana pay çıkmaz. Şeytan, nefsin karanlık işlerinde tasarruf eder. Rahmani nur alemine onun sözü geçmez. Rahmani alemde, şeytan; suda eriyen tuz gibi erir. Aynı şekilde LA HAVLE VELA

KUV-VETE ÎLLA BÎLLAHÎL - ALÎYYÎL - AZÎM - yüce ve azim olan Allah'tan başkasında güç ve kuvvet yoktur. - cümlesi okununca, yine o şeytan eriyip, gider.

Bir Hadis-i Şerifte şöyle anlatılır:

- «Okunan Ayetler, hikmetli aşk ve sevgi şiirleri, hüzün dolu sesler ruha puranî kuvvet verir.»

Gerek olan, nuru nura kavuşturmaktır. Yani, ruhu o nura erdirmektir. Allah-ü Teala bu manada şöyle buyurdu:

- «iyiler iyileredir.» (Nur. 26)

Duyulan bir vecd, şeytandan ve nefisten gelirse, orada nur olmaz. Küfür ve şaşkınlık olur. Zulmet zulmete layıktır, yani nefse... Bunu: o

- «Kötüler, kötülere.» (Nur, 26)

Ayet-i açıklar. Orada ruh için bir kuvvet yoktur. Vecd halinden doğan hareketler ikiye ayrılır. Biri insanın kendi arzusuna bağlıdır. Öbürü de irade ve seçme hali ötesindedir. ihtiyarî tabir edilen arzu ile hareket, insanın bedeninde ağn, sızı ve hastalık olmadan bir vec-de tutulmuş gibi hareket etmesidir; ki bu meşru sayılmaz. Meşru olan içten gelen iztirarî harekettir.

- İztirarî hareket, ruhî kuvvetin tesiri ile olur. Bu hali insan; kendi kendine yapamaz. Ruhî sayılan bu vecd hareketi, dış duygulara galiptir... Mesela sıtma ateşinin verdiği hararet gibi... O ateş basınca inşanın tahammülü kolay olmaz. O anda olan hareketler irade haricidir. Vecd hali, ruhani kuvvetin galip gelmesi

sonunda olursa, hakiki ve ruhanî sayılır. Vecd ve semağ aşıkların ve irfan sahiplerinin kalbini tahrik eden iki alettir. Aynı zamanda sevenlerin gıdası ve Hakkı arayanların güç kaynağıdır.
Peygamber S.A. efendimiz bir Hadis-i Şerifinde şöyle buyurur:

- «Semağ, bir cemaat, için farz, bir cemaat için sünnet, bir cemaat için de bid'attır.»

Peygamber S.A. efendimiz; diğer Hadis-i Şerifinde ise şöyle buyurur:

- «Semağ, ve onda okunan şiirlerden, bahar ve onun çiçeğinden; ud ve onun titreyen sesinden kim zevk almıyorsa mizacı bozuktur.»

Bu Hadis-i Şerifte anlatılan hastanın ilacı yoktur. Kuşlardan, bütün hayvanlardan, hatta merkepten bile aşağıdır. Çünkü onların hemen hepsi, güzel nağmelerden zevk alır. Davud a.s. okuduğu zaman, kuşlar basında saf olurdu; onun güzel sesini işitmek isterlerdi. Bu vecd halinin önemini şu Hadis-i Şerif beyan eder:

- «Vecd olmayanın, dinî zevki yoktur.»

Vecd halı on çeşittir. Bir kısmı, açıktadır, eseri dış hareketlerde görülür. Bir kısmı da gizlidir, dıştan görünmez. Kalbin, gizliden Allah-ü Teala'yı anması ve Kur'anı Kerimi okuması, buna bir misal olarak verilebilir. Ağlamak, elem duymak, korkmak, hüzünlü olmak, Allah-ü Teala anıldığı an, boş günleri için esef ve hayret etmek, içten ve dıştan gelen bazı hallerle rengin değişmesi, Allah'a talih olmak, ona iştiyak duymak, vücudu hararet sarması, bundan hasıl olan hastalık ve keder gibi haller vecd sayılır.

Taharet Beyan Olunur

Taharet, temizlik manasına gelir; burada anlatılacak temizlik iki çeşittir. Biri, dış temizli ği ki, bu dinin zahirî emrindeki temizliktir, suyla hasıl olur. Öbürüne gelince, tevbe, büyük bir zattan alınacak telkin ve iç temizliği ile olur. Aynca manevî yola girmek de icab eder. Şeriatın emrine göre, insandan çıkan bir necis sonunda abdest bozulur; yeniden abdest almak gerekir. Abdesti yenilemek üzerine, Peygamber S.A. efendimizin buyurduğu şu Hadis-i Şerifler manalıdır:

- «Herkim abdestini tazelerse, Allah onun iman nurunu parlatır, yeniler.»

- «Abdest üzerine abdest, nur üstüne nurdür.»

Zahirde alınan abdest bozulunca, tazelenir. Manevî abdestin bozulduğu da olur. O, kötü işler ve düşük huylarla bozulur.. Manevî abdesti bozanlar arasında, büyüklük satmayı. kendini beğenmiş olmayı, gıybeti, koğuculuğu, bühtan atmayı, yalanı saymak kabildir. Ayrıca. gözün, kulağın, elin, ayağın yaptığı hatalar da bu meyanda sayılabilir. Çünkü: Peygamber S.A. efendimiz:

- «Bu gözler zina eder.»

Buyurur.. Bu abdestin yenilenmesi, halis tevbe ile olur. Bu, müfsit hataların hepsini bırakmakla hasıl olur. Pişman olmak, istiğfar eylemek ve bütün bu kötü huylardan sıyrılmakla hasıl olur. irfan sahibinin namazı tam olması için, tevbesini yukarıda sayılan afetlerin istilasına uğramaktan esirgemesi gerekir. Allah-ü Teala buyur

- «İşte bu, tevbe edip, tevbesini tutanlara; vaad olunmuştur.» (Kaf, 4)

Zahirde alınan abdestin zamanı muayyendir. Güne, geceye bağlıdır, îç alemin; yani, batın aleminin abdesti ise, ömür boyuncadır. Buradaki ömürden murad. dünya ve ahiret ömrüdür; dolayısı ile sonsuzdur. Zaten, bu hayatın ötesindeki ömrün sonu yoktur

Rüyetüllah - İlahî - Zatî Tecelliye Ermek ve Görmek

Bu görüş iki çeşittir. Biri. öbür alemde vasıtasız olarak CEMAL şifalının tecellisini görmek. Öbürü de, kalb aynası delaletiyle bu alemde ilahî sıfatların tecellisine ermek... Cemal nurlannın tecellisi olarak, bu sıfatlar FUAD - kalb gözüyle görülür.. Bu görüşü Allah-ü Teala şu Ayet-i Kerime ile bildirmektedir:

- «KaJb, - FÜAD - gördüğünü yalanlamadı.» (Necm, 11)

îlahî tecellilerin görünüşü üzerine. Peygamber S.A. efendimizin buyurduğu şu Hadis-i Şerif de önemlidir:

- «Mümin müminin aynasıdır.»

Burada anılan, birinci müminden murad, müminin kalbi olup; ikincisinden ise, bizzat Allah-ü Teala murad edilmektedir. Herkim bu alemde sıfat tecellisine ererse,

öbür alemde; şekilsiz olarak, zatım görür..

Arz edilen bu kelamlar; Allah'ın sevgili kullar tarafından teyid edilmiştir.

Hz. Ömer R.A. der ki;

- Kalbim, Rabbımın nuru ile, Rabbımı gördü..

Hz. Ali R.A. der ki;

- Görmediğim Allah'a kulluk etmem.

Bu anlatılanların cümlesi; ilahi sıfatların müşahadesini anlatır. Bir kimse; pencereye düşen güneşin ışığını görse ve:

- Güneşi gördüm. Dese, yalan olmaz.

Allah-ü Teala sıfat tecellileri itibarı ile, bir misal olarak anlatacağımız şu Ayet-i Kerimeyi inzal eyledi:

- «Onun nuruna misal bir penceredir ki; orada aydınlık veren madde bulunur. O aydınlık veren madde bir billur içinde durur. O, mübarek zeytin ağacından hasıl olan şeyle inci gibi yanar ve parlar gibidir.» (Nur, 35)

Yukarıda arz edilen ayette bahsi geçen pencereden murad; imanlı kulun kalbidir. Oradaki lambadan murad ise. FÜAD'ın - kalbin - özündeki sır olduğu söylenir. O sır ise bizzat sultanî ruhtur. Birinci olarak vasfedilen billurdan kgsd ise. FÜAD'dır. O tam bir nurla kaplandığı için Hak Taala onu inciye benzetti.. Sonra; o nurun kaynağı bir mübarek zeytin ağacından alınip yakıldığı şeklinde anlatılışı; halis TEVHÎD halinm telkin ağacıdır. Ki bu, vasıtasız olarak, kudsiyet dilinden

alınır.. Aslında, KUR'AN-I Azirn'i pey-gamber S.A. efendimiz dilden vasıtasız olarak almıştı.. Cibrilin sonradan getinnesi, bazı maslahat icabı idi; ki, bunda umumî bir fayda vardır. Bilhassa kafir ve münafıkların ineydaoa çıkması.. Peygamberimize, Kur'an'm vasıtasız verildiğini şu Ayet-i Kerime, beyan eyler:

- «Sen, katî olarak bu ki; Kur'anı, HAKİM ve ALÎM zatın katından aldın...»

Peygamber S.A. efendimiz Cibril Kur'anı ge-tirmeden, alacağı yerden vahyini almıştı.. Bu hikmete binaen; Cibril, vahyi tebliğ ederken, Peygamber S.A. efendimiz daha önce kalbinde bulurdu. Ve daha önce okurdu... Bundandır ki. şu Ayet-i Kerime nazil oldu:

- «Vahyi tamam almadan acele ile Kur'an-ı okumaya başlama.» (Taha, 114)

Yine bu hikmet icabıdır ki, miraç gecesi Cibril, sidre-i müntehayı geçemedi:

- Bir adım daha geçersem yanarım.

Dedi ve Peygamber S.A. efendimizi haline terk etti..
Sonra; daha önce zikri geçen Ayet-i Kerimede, o ağacı Hak Teala şöyle tavsif ediyor:

- «O ne şark'a aittir, ne de garba..» (Nur, 35)

Yani. ona bir had ve yokluk tanınmaz. Ye-niden doğması veya batması da akla gelmez. Belki o, ezeli bir vasıf tacir ve daimî kalır. Nasıl ki, Allah-ü Taalanın bir vasfı, ezeli, bir vasfı da ebedî'dir. Onun zatinin yokluk yeri olmaz; sıfat-ları da öyle olmalı; değil mi ya. Çünkü o sıfatlar; kendi nurlarıdır. Tecellileridir. Zatı ile

kaim olan sıfatlarıdır. Ona tam ibadet edilebilmesi için, kalb yönünden perdelerin kalkması gerekir. O zaman, kalb o ilahî nurların feyzini alır; ruha gelince; o ulvî pencereden Hakkın sıfatım müşahede ederler.
Her ne olursa olsun, bu alemin yaratılışından kasd; o gizli hazinenin keşfidir. Bunu anlatan kudsî hadisin zikri yukarıda geçti. Faydasına binaen bir daha anlatalım:

- «Ben gizli bir hazine idim; bilinmek istedim. Halkı da beni bilsinler diye yarattım.»

Demek oluyor ki, dünyada sıfatlanmı bilsin-ler; zatımı görme işine gelince; o, öbür alemde olacak.. Orada vasıta olmayacak.. înşallah... TIFL-I MAANÎ adı ile anılan sır gözü ile bakılacak... Bu manayı şu Ayet-i Kerime teyid eder:

- «O gün; yüzler vardır, parlar; Rablanna bakarlar..» (Kıyamet, 22)

Peygamber S.A, efendimizin şöyle bir Hadis-i Şerifi vardır:

- «Rabbı mı, güzel bir delikanlı şeklinde gördüm.»

Bu - TIFL-I MAANİ - demek olur. Ve yaratanın o surette tecellisidir. Ruh aynasına öyle tecelli eyledi... Suret; ruhun aynası sayılır. Tecelli ile, ona mazhar olan arasında bir vasıta olur. Yoksa, Hak Teala suret ve yemek şekline görmekten, cismin özellikleri ile favsif edilmekten münezzehtir.
Suret bir aynadır. Görünen ne aynadır; ne de gören... anla... çünkü o, sır aieminin özleridir. Ki bunlar sıfat aleminde olmaktadır. Zat alemine gelince; orada bütün vasıtalar yanar ve mahvolur. O alemde olanlar Allah-ü Teala'nın zatından gayrını duyamazlar. Bu hali. Peygamber S.A. efendimizin şu Hadis-i Şerifi bize daha iyi anlatır:

- «Rabbımı, Rabbımla anladım..»

Yani onun nuru ile... insanın hakikati işte bu nurun mahremi sayılır. Bunu da şu kudsî hadis bize anlatır:

- «İnsan benim sımmdır; ben de onun sırrı..»

Peygamber S.A. efendimizin şu Hadis-i Şe-rifi de bu babda önemlidir:

- «Ben, Allah'tan,'müminler de bendendir.»

Yeri gelmişken şu kudsî hadisi de zikredelim :

- «Muhammedi yüzüm nurundan yarattım.»

Burada bahsi geçen yüzden murad, ERHAM sıfatı ile tecelli eden, mukaddes zattır. O, ERHAM -en çok merhamet eden sıfatım şu kudsî hadisle beyan eyler:

- «Rahmetim, gazabımı geçti.»

Hazret-i Resul S.A. Hakkın nurudur. Hak Taala nuru için aşağıdaki ayet ve kudsi hadisleri buyurdu.. Teberrüken zikredelim:

- «Biz seni ancak; alemlere rahmet olarak gönderdik» (Enbiya, 107)

- «Size Allah'tan nur vo herşeyi beyan eden kitap geldi.» (Maide, 15)

- «Sen olmasaydın; felekleri yaratmazdım..»

(Kudsî hadis)